

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 28. De clausulis dispensationum, quæ in foro conscientiae circa
impedimenta matrimonij expediuntur in sacra Pœnitentia Romana,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvatur: ideoque ut ad privilegij acquisitionem exigitur concedentis, & eius cui cōceditur voluntas, sicut eius destructionem vtraque desiderabitur. Si quaras, quis sit ille Superior, cuius voluntas exigitur ad validitatem renunciationis: idem nu. 4. respondet, non esse delegatum: ut Ordinarium, vel Parochum: sed delegantem, ut Papam aut Summum Pœnitentiarium: quia valor gratiæ impetratæ non ab illis sed ab his pendet.

DECIMUM DOCUMENTUM EST, Dispensationem semel concessam posse revocari, atque adeo extingui ab eo qui illam dedit in sua lege, & ab ipsius successoribus: quia sicut potest dispensatum, tanquam subditum suum, illa lege denuo obligare: ita etiam potest revocare dispensationem per quam ab eadem eximitur. Quod non potest quidem sine causalitate (ut nec potuit sine causa dispensare licite) potest tamen valide: nisi dispensatio rationem haberet privilegij transeuntis in contractum. In quo casu requireretur iusta causa revocationis: quia Princeps adstringitur suo contractu: ita ut per eum acquiritur illi, cum quo contrahit. Iuri autem quod acquisitum est alteri, præiudicari non potest absque iusta causa. Dispensationem autem ab inferiore in lege Superioris, huius delegatione alicui concessam, non posse ab eodem inferiore revocari, sine iusta causa patet: quia non habet sicut Superior, autoritatem dispensatum tanquam subditum suum denuo subijcendi eidem legi. Possit vero ab eodem revocationis causa interveniente, quoniam ad id censenda est extendi potestas eius, concessa ad utendum ea prout recta ratio dicat erit, circumstantiis prudenter expensis. De qua Sanchez disput. 33. pluribus.

CAPVT XXVIII.

De clausulis dispensationum que in foro conscientie circa impedimenta matrimonij expediuntur in sacra pœnitentiaria Romana.

S V M M A R I V M.

- 214 Declaratio prima clausula continentis qualitates delegati: nempe ut doctor sit in iure canonico, aut magister in Theologia, & ut sit ab Ordinario approbatus.
- 215 Clausula continens usum dispensationis & alia continens qualiter de eorum debeat causam verificationem indagare.
- 216 Clausula iniungens, ut si qui dispensationem periret, absolatur: & si utrumque pœnitentiæ coniungatur.
- 217 Clausula de operibus in qua Confessarius debet commutare votum castitatis aut eligionis impediens matrimonium.
- 218 Clausula de literis sacre pœnitentiæ diabolice: & alia continens quod, a his dispensari, valent tamen in foro conscientie.
- 219 Clausula continens, quod impedimentum debeat esse occultum.
- 220 Clausula continens servanda cum dispensatur, ut matrimonium iterum iterum celebretur.
- 221 Pro foro conscientie dispensatio datur gratis.

Quæ huc spectant Sanchez lib. 8. disput. 34. late persequitur; ex quo, sicut in precedentibus, præcipua breviter quam commode fieri poterit perstringemus.

PRIMA ERGO CLAUSULA istius generis (prout habetur ex formis, quas memoratus author refert initio citatæ disp.) est que continet qualitates personæ cui dispensationis executio delegatur. Quarum una est, ut sit doctor in iure canonico, aut magister in Theologia. Vbi adverte magister dici pro Doctore iuxta usum aliquarum Academicarum, ut Parisiensis. Altera ut sit Confessarius approbatus ab Ordinario. Circa priorem autem notat Sanchez num. 7. ad eam non sufficere ut quis ius canonicum aut Theologia non publicè in aliqua Academia doceat: sed exigi ut ad Doctoris seu Magistri gradum promotus sit, habeatque publicè in Academia tollitionis suæ cr-

ditionis. Id enim verba Doctoris & Magistri indicat; quibus in cōmuni loquendi vsu, soli ad gradum promoti vocantur. Ceteri enim dici solent doctores ius canonicum aut Theologiam: non autem Doctores in iure canonico aut Magistri in Theologia, nisi improprie. Addit nu. 8. nec sufficere ut quis sit in iure canonico aut Theologia licentiatus: quia in hac re promotio ad Doctoratus gradum exigitur tanquam supremum locum in duabus illis facultatibus tenens, cum publico Academicæ testimonio. Adeo, inquit idem num. 10. huius generis dispensationes non fortiantur effectum suum, si illas expediens non sit eo gradu insignitus: nisi forte privilegium habeat à Sede Apostolica, quale in nostra Societate habetur eo modo quo idem tractat num. 11.

Circa posteriorem conditionem quæ notanda videntur de approbatione Confessarij per Ordinarium, iam tradita sunt in præced. lib. 1. cap. 15 & 16. An autem requiratur ad validam expeditionem dispensationis, ut Doctor ad eam electus, sit approbatus absolute, neque cum limitatione ad certum locum aut certas personas non parvam difficultatem habet: de qua Sanchez statuit non requiri. Sed quia commissio dispensandi ad Doctorem approbatum ab Ordinario dirigitur, ut ad Confessarium: videtur sentiendum quod talis eligi debeat qui sufficienter approbatus sit ad expediendam confessionem petentis dispensationem. Ratio vero, quia ille mittitur, quod in literis quibus delegatur istiusmodi facultas dispensandi, exigendo gradum doctoratus & approbationem Ordinarij: spectetur scientia requisita ad eam expeditionem. Hæc ratio inquam, propterea non conuincit, quod gradus doctoratus sufficere poterit ad testimonium talis scientiæ. Vnde conditio approbationis Ordinarij, ne sit superflua, spectare debet alio: nempe ad capacitatem audiendi confessiones, quæ multa requirit: & inter cetera, nouo iure Concilij Tridentini sess. 23. cap. 15. De reform. approbationem Confessarij ab Ordinario.

Monet Sanchez nu. 18. aliam difficultatem, Vtrum vno Confessario negante dispensationem, quod iudicet eam surreptitiam esse, dispensandus possit adire alium Confessarium; aut prior ille sententiam suam retractare debeat. De qua, quoad forum conscientie, potest cum eodem in præced. disput. 27. num. 40. pars affirmans teneri. Quia cum talis commissio facta sit in foro conscientie, ea sequitur eiusdem fori naturam: quæ est ut pœnitens non adstringatur acquiescere vnius Confessarij sententiæ, sed possit alium adire: illeque prior Confessarius possit remeius perpenis, mutare suam sententiam. Sicut igitur privilegium habens ut à reseruatibus absolui possit à Sacerdote approbato, recusatus ab vno potest alium adire: & qui prius recusauit, potest sententiam mutare ipsumque absolueri: ita etiam privilegium habens, ut cum eo possit à Confessario dispensari in impedimento matrimonij, repulsus ab vno, potest alium adire: ac qui recusauit mutare sententiam & dispensationem exequi.

SECUNDA CLAUSULA EST, in qua continetur causa dispensationis: quæ triplex tantum est vsu recepta in Romana curia teste Nauarro in Enchir. ca. 22. num. 87. nempe defectus dotis, defectus viri æqualis, & timor incontinentiæ. Ac circa duas priores notanda iam antea attigimus nu. 196. Circa tertiam vero hic addendum est, ex memorata disput. 34. num. 19. ad illius verificationem non sufficere quascumque tentationes carnis, nec timorem vnius aut alterius lapsus carnalis, sed exigi maximum frequentis lapsus periculum: adeo ut possit talis persona dici incontinenter victura. Hoc enim factis indicant hæc verba, quæ in eadem clausula habentur. *Continenere vivere posse non sperat.* Itemque illa. Ac orationem stimulis carnis adeo agitata, ut maxime dubite continere posse, & propterea de illius incontinentia probabiliter timendum sit. Non refert vero vtrum tale periculum confurgat ex naturali infirmitate, an ex pravo habitu propria malitia ac negligentia comparato. Nam in literis dispensationis non sunt distinctio causæ ex qua periculum perueniat.

TERTIA CLAUSULA continet qualiter Confessarius debeat verificationem causæ indagare, & monita ac concilia opportuna dare. Circa quæ notandum est, Confessarij dispensaturum, teneri diligenter examinare precum veritatem, non quidam receptis testibus, sed eo solo cum quo dispen-

aturus est examinato, prout ferunt fori pœnitentialis leges: vt scilicet pœnitenti de se loquenti fides habeatur. Quamquam tamen Conf. sarius sciens extra confessionem preces allegatas ab illo, falsas esse: aut in eis tacitam esse veritatem necessario a legandam, non debet dispensare, quidquid deat pœnitens: quia ei non proderit dispensatio, tanquam inualida ex defectu causæ.

De eo quod item inualida sit dispensatio si preces veritate quidem nitantur: sed Conf. sarius illa exequutus est, nec examinatione præmissa: nec conscius veritatis causæ allegatæ. Ratio est: quia non seruiabit formam sibi præscriptam, egressus limites suæ potestatis. Videndus est Sanchez in eadem disput. 34. nu. 26. Et addendum ex seq. nu. 27. monita & consilia opportuna esse coniungenda indagatori causæ, quibus Conf. sarius cum quo dispensaturus est hortetur veritatem sincere explicare; significando quantum id illius interest, ne valore dispensationis frustretur. Quod quidem si omittatur, dispensat onem non reddi inualidam. Immo nec peccatum committi idem addit: quoniam per eam clausulæ particulam, non inducitur dispensandi forma, sicut per præcedentem (si quidem in licitis dispensationis, illa non ponitur sicut hæc, cum particula denotante conditionem: quales sunt, *si, dummodo*) nec datur præceptum, sed sola quædam instructio Conf. sarij, qualiter debeat se gerere vt certior fiat de veritate.

216. QUARTA CLAUSULA EST, quia iniungitur vt petens dispensationem absoluat a mutatione propositi, ea vice forma Ecclesiæ inuicta, cõiuncta ei pœnitentia salutari. Circa quam Sanchez in sequent. nu. 29. & 30. multis ostendit, eam non esse ita accipiendam, vt necessarium sit ad expeditionem dispensationis quæ sub ea committitur, expediturus audiat sacramentaliter confitentem eum cum quo dispensare debet. Verumtamen quidquid sit in speculatione, consulerem contrarium in praxi sequendum, cum tutum sit omnino, nec d. facile factu, & fundetur in bona ratione. Nāque omnia quæ proposuimus tali clausula iniungi: secundum communem de eis loquendi & intelligendi modum, spectant ad sacramentum pœnitentiæ: nec quidquam est quod cogat ab illo in hac recedere. Accedit, quod ad Conf. sarium dirigatur commissio dispensandi, eumque approbatum: quam conditionem Concilium Trident. sess. 23. cap. 15. De reform. introduxisse in ordine ad auditionem confessionum, verba illius dubitare non sinunt.

217. QUINTA CLAUSULA EST, quæ continet opera in quæ Conf. sarius (prout secundum Deum saluti animæ pœnitentis expedire iudicauerit) commutare debet votum castitatis & religionis impediens matrimonium. Ea autem, vt patet ex forma quæ Sanchez refert nu. 1. & 2. sunt sacramentalis confessio facienda singulis mensibus, vel quoties Conf. sarius viderit expedire saluti pœnitentis, atque alia pœnitentiæ opera: inter quæ sint aliqua pietatis opera, quæ quotidie facere teneatur ad eum finem: vt ea ad implens meminisse si imperposset obligatio: is qua eiusmodi voto obligabatur.

Difficultas autem est, An Conf. sarius dispensans adstringatur ad hæc præcisè præstanda. Ad cuius explicationem idem sequentia tradit. Primum est: non esse ita relictam arbitrio Conf. sarij talium operum impositionem, vt eam omnino omittere possit. Nam sacra pœnitentia exprimens eiusmodi opera, indicat ea esse & commensurata vuentis viribus, & saluti ipsius expedire: cuius iudicio recedere non est consentaneum.

Secundum est: relicta esse Conf. sarij arbitrio, quæ Sacra pœnitentia non determinat: qualia sunt quantitas eorum bonorum aut electio, cum sint plura ac diuersa, aut frequentia: excepto quod exigat imponenda pro tota vita, & aliqua quotidie exercenda. Addit tamen Sanchez numero 35. quia onus confitendi singulis mensibus adeo graue est multis, vt attenta naturæ corruptæ fragilitate & occupationibus illud ferre sit ferè impossibile: relictum quoque esse arbitrio Conf. sarij non mensuram sed bimensem aut etiam trimestrem imponere cum viderit id expedire saluti pœnitentis: Pro quo facit quod in eadem parte clausulæ addatur: vel quoties tibi videtur: quod non est referendum ad frequentiores mensuras. Si enim impositio mensuræ non expedit saluti animæ, vt dictum est, multo minus expe-

diet frequentior. Refertur ergo debet ad minus frequentem mensuram. Accedit, quod cum negari non possit propositam clausulam piam esse, fatendum sit pati posse hunc sensum, vt censetur Conf. sarij instructio de confessionis frequentia iniungenda rationi congruenter: quod fieri quidem potest communiter, iniungendo mensuram: non tamen semper: cum alienum sit à ratione talem iniungere, quando non proficiet, sed officiet salutari cui iniungitur attenda ipsius fragilitate.

Tertium est: iniunctioni mensuræ confessionis satisfieri quocumque die mensis fiat confessio: quia siue hoc siue alio die eiusdem mensis fiat, semper verum est dicere, quod in eo mense facta sit. Ea autem omnia toto mense, non est obligatio eam duplicandi sequenti mense, quia est onus illius temporis. Sique ex voto aut in pœnitentiam à Conf. sario impositam, teneatur eo mense confiteri, non facti faciet vtrique obligationi vna Conf. sione: quia iniunctiones pœnitentiarum intelliguntur de operibus supererogationis, non autem præcepti.

Quartum est: modum taxandi opera à sacra pœnitentia iniuncta, aut mutandi mensuram confessionis non esse positam in libera voluntate Conf. sarij: sed ipsum regere debere secundum prudentiæ regulas, perpendendo tum causas iustas ad faciendi, attentis potissimum tum spiritali salute pœnitentis, tum eiusdem tam corporis quam spiritalibus viribus ad ferendum onus imponendum.

Quintum est: pœnitentiæ opera, quæ iuxta propositam clausulam iniunguntur imponi, sunt ex eodem auctore in nu. 41. aliquo die quo carnibus vesci licet ab eis abstinere, aut iunare, aut gestare cilicium, aut verberibus carnem affligere. Opera vero pietatis quorum aliqua quotidie peragenda imponi debent sunt: ex sine eiusd. numero 41. quæcumque opera misericordie: vt recitare quotidie quinquies Pater & Ave pro defunctis, aut conuersione peccatorum: erogare quotidie pauperibus aliquam elemosynam aut aliud ex quatuordecim operibus misericordie quotidie exercere. Et vt facilius, ac cum minori periculo versetur in adimplenda commutatione, illi dari poterit optio, ex talibus operibus eligendi quæ maluerit: atque permissio vt vna hebdomada vnum exerceat, & aliud alia: sique in vna opus iniunctum omittat, suppleat in alia.

218. SEXTA CLAUSULA EST, de literis sacre pœnitentiæ dilaniandis per Conf. sarium postquam dispensatione expeditur, sub pœna vt si pœnitenti reddantur illæ, ei nõ suffragentur, id est, vt Sanchez num. 42. interpretatur: etiam si valeat dispensatio quoad forum internum, non tamen quoad externum. Pro qua interpretatione facit suffragandi verbum, quod propria significat aliquid pertinens ad controuersiam, cuius diremptio est fori externi.

219. SEPTIMA CLAUSULA EST, de qua in sequenti nu. 43. vt in solo conscientie foro valeat talis dispensatio. Cui quando dispensatur ad matrimonium in eundem præcedente occultata affinitate, aut in eodem occulto, adiungitur clausula legitimationis prolis suscipiendæ, his verbis. Dispenses, prolem suscipiendam exinde legitimum nunciando in foro conscientie tantum. Quando autem dispensatio est, vt matrimonium quod ob impedimentum dirimens occultum, inualide contractum est, validetur denuo contrahendo: solet addi clausula legitimationis prolis tam susceptæ quam suscipiendæ his verbis. Dispensa vt matrimonium inter se secreto contrahere valeant: prolem susceptam si quæ sit, & suscipiendam exinde legitimum denuncians in foro conscientie tantum. Circa quæ notandum est taliter dispensatorem solum in foro conscientie, non esse censendum irregularem, sed capacem esse sacrorum ordinum, & cuiuscumque beneficii Ecclesiastici tanquam legitimum.

OCTAUA CLAUSULA pertinet ad dispensationes siue in eundem matrimonium, siue in solvendi inualide initium, exigat vt impedimentum in quo dispensandum est, sit occultum. Circa quæ Sanchez n. 55. & quatuor sequentibus notat primo, impedimentum occultum hic dici, quod non est publicum seu quod nõ laborat publica infamia: quos cũ solet scandalum generare, nõ sufficit illi remediũ occultum. Secundum quod de re publice confitetur, vt de copula ex qua orta est affinitas, non oblatre quin impedimentum censetur occultum, si non

